

İstanbul adliye binasının yanması üzerine alınacak tedbirler hakkında kanun

(Resmî Gazete ile neşir ve ilâm : 4/I/1934 - Sayı : 2596)

No.
2367

Kabul tarihi
28 - XII - 1933

UMUMÎ HÜKÜM

BİRİNCİ MADDE — İstanbul adliye binasında çıkan yangın dolayısıyla mahkeme ve adliye dairelerinde ziyaa uğrayan dosyaların yenilenmesi aşağıdaki hükümler dairesinde yapılır.

BİRİNCİ FASIL

Hukuk ve ticaret dosyaları

İKİNCİ MADDE — Taraflardan birinin veya dahil olanın veya ihbar üzerine üçüncü şahıs sıfatıyla davaya iltihak etmiş bulunanın talebile dosyaların yenileme meselesi yapılır.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Yenileme taleplerini tetkik için hâkim sınıfından ayrılacak ve üçer kişiden tereküp edecek lüzumu kadar bürolar teşkil olunur.

Talep, asliye mahkemelerinde görülmekte olan işlerde bu bürolara ve sulh mahkemelerinde görülenler de ait olduğu sulh mahkemelerine arz edilir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Talep, imzalı bir beyanname ile yapılır.

Beyanname :

A - Tarafların ve mevcutsa davaya dahil olanlarla ihbar üzerine iltihak etmiş bulunan üçüncü şahısların isim ve şöhretlerini ve ikamet mahallerini ve vekilleri varsa isim ve adreslerini,

B - Davanın mevzuunu,

C - Davanın ikame tarihini,

D - Dosya numarasını,

E - İbrar edilmiş olan vesikaların adedini, mahiyetini ve muhtevasını,

F - Tahkikat hâkimi huzurunda ve mahkemede ikame edilmiş olan diğer delilleri,

G - Yangın tarihine kadar ittihaz olunan kararları ve yapılan muameleleri,

H - Hüküm verilmişse tarihini, mahiyet ve esbabı mucibesini ihtiva eder.

Beyannamedeki imzanın veren kimseye ait olduğu büro azasından bir hâkim tarafından tasdik edilir. Beyanname lüzumlu noktalardan eksik kalmış olanlar varsa büronun münasip göreceği bir müddet içinde mümkün olanı ikmal ettirilir.

Beyanname verene bedava bir vesika verilir.

BEŞİNCİ MADDE — Yenileme talebi, bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren altı ay içinde yapılır. Bu müddet geçtikten sonra vaki olacak müracaatlar kabul olunmayıp umumî hükümlere tâbi olur.

ALTINCI MADDE — Beyannameyi verenin talebi üzerine alâkalılara davetiye gönderilir. Bu davetiyede davetin sebebi hulâsatan dercedilir ve yenileme muamelesi için tayin olunan gün ve saatte gelmesi lüzumu ve aksi takdirde yenileme muamelelerinin gıyabında yapılacağı bildirilir.

YEDİNCİ MADDE — Yukarıki madde mucibince talep vukuunda zayi olan dosyanın yenilenmesi için büro icap eden tedbirleri alır.

SEKİZİNCİ MADDE — Dava henüz lâyiha teatisi safhasında ise yangın tarihine kadar verilmiş lâyiha ve vesika surêtleri taraflardan istenilerek dosyaya konulur ve lâyiha teatisi ikmal ve tahkikata devam olunmak zımında tahkikat hâkimine havalesi için dosya ait olduğu mahkemeye tevdi olunur.

DOKUZUNCU MADDE — Dava tahkikat veya muhakeme safhasına intikal etmiş ise taraflardan yangın tarihine kadar teati olunan lâyihaların ve ibraz olunan vesikaların suretleri talep edilir.

Gerek ibraz olunan vesikalar ve gerek yangın tarihine kadar cereyan eden muameleler ve ittihaz olunan kararlar üzerinde tarafların ifadeleri birleşirse keyfiyet zabıtla tesbit olunur ve taraflara imza ettirilerek mahkemesine verilir.

ONUNCU MADDE — Yangından evvel ibraz edildiğinde veya muhtevasında ihtilâf edilen vesikanın ibraz edilmiş olduğuna dair her türlü delil ve karine tetkik edilir ve ibraz edilmiş olduğuna kanaat hâsıl olursa muhtevası hakkında şahit dinlenir.

Bir vesikanın ibraz edilmişken Adliye binasının yangınında ziyaa uğramış olduğu hakkında bu kanuna göre verilmiş olan karara itiraz olunamaz.

ON BİRİNCİ MADDE — Davaya dair hüküm verilmiş olduğu hususunda tarafların ifadeleri birleşirse büro hükmün mahiyeti, delilleri, mahkeme safhaları, hükmün tarihi hakkında malûmat ve vesikaları ve ilâmın tebliğ edilip edilmediği hakkında tarafların beyanlarını toplayarak dosyayı mahkemeye verir.

İki tarafın birleşmesi kâfi olan hâdiselerde mahkeme buna müstenit hükmünü yenileme suretile yeniden ilâma bağlar. Bu ilâmda iddia ve müdafaa sebepleriyle hükmün istinat ettiği delil ve sebepler tekrar edilmek suretile yazılır.

Alâkalılar hükmün müddeti içinde temyiz edilmeksizin katileştiğini birlikte ifade ve kabul ettikleri takdirde tanzim edilecek ilâmın altına hükmün katileştiği şerh ve tasdik olunur.

İlâmın tebliğ edildiğini inkâr eden tarafa diğerinin talebile büroca yemin verilir.

ON İKİNCİ MADDE — Şahitler her halde davetiye ile çağırılır. Davetnamede şahitlerin davetiyeyi ve fotoğraflı hüviyet cüzdanını hâmil olarak gelmeleri lüzumu yazılır. Yenileme bürosu veya mahkeme şahitlerin hüviyetini fotoğraflı hüviyet cüzdanlarına göre tayin eder ve bu varakanın fotoğraflı sureti alınıp dosyaya konur ve lüzum görülürse şahit hakkında zabıtaca tahkikat yaptırılır.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — 4 - XII - 1933 ten önce verilmiş ve redde uğramamış olan bir keşif raporunun mevsuk bir sureti bulunur veya mündericatında iki tarafın ifadeleri birleşirse muteberdir. Aksi takdirde mümkün oldukça yeniden keşif yapılır. Buna imkân görülemezse ehli vukuf yeminle dinlenir.

Delillerin tesbitine, imza hakkında yapılan tahkikata ve muhasebe rüyetine müteallik olan raporlar hakkında da aynı hüküm tatbik olunur.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — 4 - XII - 1933 ten önce karar verilmiş olan haczin gayri ihtiyatî tedbirler bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren bir ay müddetle olduğu gibi kalır. Bu tedbirin uzatılması veya bu müddetten evvel kaldırılması mahkeme kararına bağlıdır.

ON BEŞİNCİ MADDE — Bu kanunun meriyete girdiği tarihe kadar asliye mahkemelerince başlanılmış olan yenileme muamelelerine o mahkemelerce bu kanundaki usullere göre devam olunur.

İKİNCİ FASIL

İcra ve iflâs dosyaları

Birinci kısım

İcra dosyaları

ON ALTINCI MADDE — İcra dosyalarından yangın sebebiyle zayi olanların yenileme muamelesi yalnız yazılı deliller ve vesikalar üzerine icra ve iflâs tetkik mercii vazifesini gören icra hâkimleri tarafından yapılır. Bu muamele şahit dinlenmesine mühtaç ise icra muamelesine nihayet verilip taraflar ait olduğu mahkemeye müracaatta muhtar bırakılır.

ON YEDİNCİ MADDE — İnfazı katileşmesine mütevakkıf olmayan bir ilâm hükmünün müddeti içinde temyiz edildiği, ancak dosyası yangın sebebiyle zayi olduğundan dolayı Temyiz mahkemesine gönderilemediği ve henüz yenileme muamelesi yapıp intaç edilmediği takdirde alâkalının talebile ait olduğu mahkemeden keyfiyeti mübeyyin bedava bir vesika verilir. Bu vesikanın ibrazı halinde icra memuru ilâmın icrasını neticeye kadar geri bırakır.

Nafaka ilâmları bu hükümden müstesnadır.

ON SEKİZİNCİ MADDE — Bir mal veya alacak üzerine ihtiyatî haciz konulmuş olduğu vesika ile sabit olup ta borçlu talep ederse haciz koyana bu hususta mahkemeye müracaatle davasını açmak ve haczin devamı hakkında bir karar istihسال etmek üzere icra memuru tarafından bir ay mühlet verilir.

Mahkemeden bu bapta bir karar verilmeden bu müddet geçtiği ve tetkik mercii tarafından temdidi hakkında bir karar verilmediği takdirde haciz kendiliğinden kalkar.

ON DOKUZUNCU MADDE — İcraî haciz mahkeme ilâmına veya bu mahiyetteki vesikaya veya itiraz müddetinin geçmesile katileşen takibe müsteniden konulmuş ise, refine dair borçlu tarafından bir mahkeme kararı getirilmedikçe bu haciz devam eder.

YIRMİNCİ MADDE — haciz dereceleri bir vesika ile tesbit edilmezse haciz koyanlar aynı derecede sayılırlar.

YİRİMİ BİRİNCİ MADDE — İcra dairesince tutulan muhasebe ve vezne defterleri yenilenme muamelesi için resmî vesika ve muteber esaslardandır

YİRİMİ İKİNCİ MADDE — Eski dosyaların yenilenmesi için müracaat şekli ve müddeti dördüncü ve beşinci maddeler hükümlerine tâbidir. Şu kadar ki, 300 lira ve daha aşağı alacaklar için şifahî müracaat ta kabul olunur. Bu takdirde beyanname icra ve iflâs tetkik mercii huzurunda tanzim olunur ve alâkadara imza ettirilerek imzası tasdik olunur.

Müracaat vukuuna dair bedava bir vesika verilir.

YİRİMİ ÜÇÜNCÜ MADDE — Elinde haczedilmiş mal veya zimmetinde haczedilmiş alacak bulunan hükmî ve hakikî şaahıslar, ayrıca, (35) inci madde mucibince istenilmemiş ise, bu kanunun meriyeti tarihinden itibaren iki ay içinde keyfiyeti ait olduğu icra dairesine yazı ile veya şifahen bildirmeğe mecburdurlar.

Bildirdiklerine dair kendilerine bedava vesika verilir.

Kanunun bu hükmüne riayet etmeyenler hakkında (35) nci madde hükmü tatbik olunur.

İkinci kısım*İflâs dosyaları*

YİRMİ DÖRDÜNCÜ MADDE — Daha evvel başlanılmamış ise bu kanunun me-riyetini müteakip iflâs idareleri tarafından katileşmiş iflâs hükümlerine ait muamele dosyalarının yenilenme işine başlanır.

YİRMİ BEŞİNCİ MADDE — Yenileme muamelesinde iflâs idaresi; tapu da-ireleri, bankalar, ticaret odaları gibi alâkalı müesseselerle gazete ilânlarından ve sair membaldan istifade eder. ve bu husus için lüzumlu gördüğü bütün ted-birleri alır.

YİRMİ ALTINCI MADDE — Henüz katileşmemiş olan iflâs hükümlerini mu-tazammın ilâmının yenilenmesi 11 inci madde hükmüne tâbidir.

YİRMİ YEDİNCİ MADDE — Tasdikı katileşmiş konkordatolara müteallik muamelelerin dosyası konkordato komiseri veya iflâs idaresi tarafından, henüz katileşmemiş olan konkordatolara müteallik hüküm, karar ve muameleler hangi safhada kalmışsa o safhayı tetkika salâhiyetli makam tarafından yenilenir.

YİRMİ SEKİZİNCİ MADDE — Evvelce yapılmış olan alacaklılar toplanma-sına ait zabıt ve vesikalar yenilenemediği takdirde alacaklılar yeniden toplanmağa davet olunur.

YİRMİ DOKUZUNCU MADDE — Konkordatonun tasdikına müteallik muha-kemenin icrası için tayin olunan güne kadar konkordatoya iltihak caizdir.

OTUZUNCU MADDE — 4 - XII - 1933 tarihinden evvel ibraz edilmiş olan, İs-tanbul adliye binasında çıkan yangında zayi olduğu bu kanuna göre tesbit edilmiş olan ve resmî yahut tasdikli bulunmayan vesikaların taallûk ettiği davalarda gerek vesikanın yazısı, tarih ve imzası ve gerek vesikanın bağlı bulunduğu akit ve mu-amele ve böyle bir akte müteallik mahkeme haricinde bir ikrarın meshukiyeti ha-linde mahkemeye şahit dinletilebilir.

Mahkeme bu gibi şahitlerin kabul veya reddi hususunda, kendisine arzedilen diğer delil ve emarelere istinat suretile, geniş takdir hakkına maliktir.

ÜÇÜNCÜ FASIL**Geçen fasillara ait müşterek hükümler**

OTUZ BİRİNCİ MADDE — Dosyaların yenilenmesi için müracaat oluna-cak vasıtalar şunlardır: Taraflarca ibraz edilen veya bunlardan diğer şahıslar-dan ve mercilerden alınan varakalar ve senetler (Asıl veya suretler) ve delille-rin tesbiti hakkındaki kayıtlar, hâkimin, kâtibin notları, sicillerdeki kayıtlar, keza hâkimin veya memur veya kâtibin hatırası, tahkikat veya muamelelerde ha-zır bulunmuş kimselerin ifadeleri, taraflar vekillerinin notları ve dosyaların ye-nilenmesine yarayacak sair malûmat.

OTUZ İKİNCİ MADDE — Bir hüküm veya karar yenilendikten sonra evvel-kisi meydana çıksa bile hükümsüz sayılır.

OTUZ ÜÇÜNCÜ MADDE — Yenileme muamelesi sırasında kanunların ve hâ-kimlerle salâhiyetli memurların tayin ettikleri müddetlerin 4 - XII - 1933 tarihinden önce katedilmiş olduğuna müteallik iddialar iki tarafın ifade birliği veya vesika ile sabit olmak ve diğer nevi delil ve emareler kâfi kanaat vermezse müddetin kanun

hükümlerine uygun surette muhafaza edilmiş olduğuna dair hâkim tarafından re-sen yemin ettirilebilir.

OTUZ DÖRDÜNCÜ MADDE — Son gününü 4 - XII - 1933 tarihine tesadüf eden yukarıki maddede yazılı müddetler bu kanunun meriyete girdiği tarihten itibaren bir ay uzatılmıştır.

OTUZ BEŞİNCİ MADDE — Bir işe ait vesika kimin elinde ise büronun, sulh mahkemesinin veya icra ve iflâs tetkik merciinin emri ile bu vesikayı vermeğe mecburdur. Bu makamlarca vesika asıllarının alıkonulmasına lüzum görülmezse suretleri alınarak aslı iade edilir. Asılları alıkonan vesikaların suretleri bedava tasdik olunur. Büro, sulh mahkemesi veya icra ve iflâs tetkik mercii tetkik ettiği maddeye müteallik olarak lüzum gördüğü hakikî ve hükmî her şahsa sual sorabilir. Bu suallere doğru olarak ve tayin edilen müddette cevap vermek mecburidir.

Yukarıda zikredilen makamlardan verilen emri, mazereti olmaksızın, yerine getirmeyen şahıs hakkında yukarıda beyan olunan makamlar tarafından on liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası hükmolunup tefhim veya tebliğ olunur. Tefhim veya tebliğden itibaren bir hafta içinde itiraz vuku bulursa ağır ceza mahkemesince katî olarak karara bağlanır.

Yeniden tayin edilen müddet içinde yine istenilen vesika veya cevabı vermekten imtina edenlerle hakikate muhalif beyanda bulunanlar hakkında zikredilen makamlardan verilecek müzekkereler üzerine sulh ceza mahkemelerince duruşma yapılarak elli liradan aşağı olmamak üzere ağır para cezası veya bir haftadan üç aya kadar hapis cezası hükmolunur.

Bu maddede yazılı suçlar bir avukat tarafından yapılmış ise doğrudan doğruya veya yukarıda zikri geçen makamlardan verilecek müzekkere üzerine hakkında baro tarafından ayrıca inzibatî ceza dahi tayin olunur.

Baro, inzibatî ceza tayini hususunda, mahkemece verilecek beraet kararı ile mukayyet değildir.

DÖRDÜNCÜ FASIL

Ceza dosyası

OTUZ ALTINCI MADDE — Mevkuf olan ve olmayan suçlulara ait olup ilk tahkikat safhasına girmemiş veya ilk tahkikata tâbi tutulmasına kanunen lüzum bulunmamış olan işlere müteallik hazırlık tahkikatı umumî hükümler dairesinde yenilenir.

Şikâyete bağlı işlerde davacıların verecekleri şikâyetname üzerine yeniden amme davası açılır. Yenileme içinde zabıta kayıt ve dosyalarından ve suçtan zarar görenlerin şikâyet ve beyanlarından istifade olunur.

OTUZ YEDİNCİ MADDE — İlk tahkikat safhasındaki davalardan mevcut evraka göre tahkikatın devamına imkân olmayan işler hakkında 35 inci madde dairesinde hazırlık tahkikatı tekrar yapılır.

OTUZ SEKİZİNCİ MADDE — Son tahkikat veya âmme davası açılarak mahkemeye intikal etmiş olan işlere müteallik dosyaların noksanı mahkemece ikmal edilir. Dosya yok ise veya mevcudu duruşma yapılmasına imkân vermeyecek derecede ise yukarıki maddelere göre hazırlık tahkikatı ve ilk tahkikat yeniden yapılır.

OTUZ DOKUZUNCU MADDE — Mahkemece hüküm verilmiş olanlardan:

A - Hüküm gıyaplarında verilir ilâmı tebliğ edilmemiş olanlar hakkında,

B - Bu suretle hüküm verilipte ilâmı tebliğ edilmiş ise eski hale getirme talebi vukuunda dosya mevcuduna göre,

C - Hüküm vicahlarında verilipte katileşmiş bulunduğu halde ilâmı müddeiummiliğe verilmemiş olanlar hakkında,

38 inci madde hükmü tatbik olunur.

KIRKINCI MADDE — Hakkında hüküm hulâsası verilmiş olan suçlulara ait hüküm, katileşince, bu hulâsalar ilâm mahiyetinde telâkki edilerek infaz olunur.

Kanun yoluna gidildiği maznun tarafından beyan edilirse bu gibiler hakkında 38 inci madde hükmü dairesinde muamele yapılır.

Bu takdirde hükmolunan ceza miktarı bir seneden aşağı hapsi istilzam ediyorsa mahkeme tahliye kararı verebilir.

KIRK BİRİNCİ MADDE — Yenileme sırasında o işe dair eski dosya ele geçerse yenileme muamelesi durur. Yenileme işi hükümle neticelendikten sonra hükmü havi eski dosya bulunursa mahkûmun lehindeki hüküm infaz olunur.

KIRK İKİNCİ MADDE — Yenileme muameleleri için istenilen vesikalari vermekten ve bildiklerini söylemekten çekinenler hakkında 35 inci maddedeki ceza hükümleri, 38 inci maddedeki halde mahkemece ve hazırlık ve ilk tahkikata ait işlerde müddeiumumilerin talebi üzerine, sulh ceza mahkemelerince tatbik olunur.

KIRK ÜÇÜNCÜ MADDE — Takip mürrü zamanile umumî ve hususî kanunlarda şikâyet ve şahsî dava için muayyen olan mürrü zaman müddetleri ve diğer kanunî müddet ve mehiller 4 - XII - 1933 tarihinden itibaren bu kanunun meriyeti gününden bir ay sonrasına kadar olan müddet içinde işlemez.

BEŞİNCİ FASIL

Umumî müşterek hükümler

KIRK DÖRDÜNCÜ MADDE — Bu kanunda tarif edilen yenileme meselesi, 3/4 - XII - 1933 te yanmış olan İstanbul Adliye binası içinde mevcut iken zaî olmuş veya okunamayacak dereceye gelmiş olan bütün evraka şamildir.

KIRK BEŞİNCİ MADDE — Yenileme işine müteallik bilcümle evrak, kayıtlar ve bunların suretleri pul resminden ve bu husustaki muameleler diğer barçlardan muafıdır.

Noter aidatı bu hükümden müstesnadır.

Tebliğ ücreti ve yenilemenin istilzam ettiği diğer masraflar muhakeme masraflarına dahil edilmek üzere yenileme isteyenden alınır.

KIRK ALTINCI MADDE — Bu kanunun meriyeti neşri tarihinden on beş gün sonra başlar.

KIRK YEDİNCİ MADDE — Bu kanunun hükümlerini İcra Vekilleri Heyeti yerine getirir.

1 kânunusani 1934

<i>Cümhuriyet Reisliğine yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	: 30 - XII - 1933 ve 1/844
<i>Bu kanunun neşir ve ilânının Basvekilliğe bildirildiğine dair Cümhuriyet Reisliğinden gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	: 1 - I - 1934 ve 4/8
<i>Bu kanunun muzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	Cilt Sayfa : 19 164,166:172